

Göteborgs kommun

info@educ.goteborg.se

Beslut efter uppföljning för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Burgården Utbildningscentrum 5
i Göteborgs kommun

Uppföljning av tillsyn i Burgården Utbildningscentrum 5

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Göteborgs kommun under hösten 2015. Skolinspektionen fattade den 21 december 2015 beslut om föreläggande vid vite efter tillsyn för Burgården Utbildningscentrum 5. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut.

Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Göteborgs kommun inkom med den 27 april 2016 samt intervjuer som genomfördes den 26 maj 2016 med elever, lärare, elevhälsan, gymnasieskolenhetschefen och områdeschefen. Den 15 juni 2016 genomfördes även dokumentstudier och intervju med skolenhetens tillförordnade rektor.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
2. Extra anpassningar och särskilt stöd		
Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd.	Föreläggande vid vite	2016-11-30
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Föreläggande vid vite	2016-11-30

6. Förutsättningar för lärande och trygghet		
Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2016-11-30

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	
Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Brist avhjälp
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Brist avhjälp
När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas.	Brist avhjälp
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	
Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.	Brist avhjälp

6. Förutsättningar för lärande och trygghet		
	Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.	Brist avhjälp
7. Styrning och utveckling av verksamheten		
	Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras.	Brist avhjälp
	Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.	Brist avhjälp
	Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare vitesbeslut från den 21 december 2015 konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Frågan om utdömande av det vitet hanteras i särskild ordning.

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälp.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Göteborgs kommun med vite av 400 000 kr senast den 30 november 2016 att vidta åtgärder för att avhjälpa de kvarstående bristerna. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8–9 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ska rektorn se till att eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som den enskilde eleven behöver, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist**Skolinspektionens bedömning**

Uppföljningen av Burgårdens Utbildningscentrum 5 visar att det kvarstår

brister i skolans arbete med att ge särskilt stöd åt elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det vanligaste stödet är att elever får enskild undervisning av specialpedagogen eller vid skolenhetens Kunskapsportal, att programmet reduceras eller att undervisningen förlängs. Hur undervisningen ska anpassas efter elevernas behov framgår inte av åtgärdsprogrammen och det är fortfarande vanligast att stöd ges utanför ordinarie undervisning. Det finns också exempel på elever som inte får särskilt stöd, detta trots att skolenheten så sent som i maj och juni år 2016 har bedömt att eleverna riskerar att inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås i mellan sex till sju kurser. Detta innebär att skollagens krav fortfarande inte uppfylls.

Rättslig reglering

I skollagen anges att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning (3 kap. 7 § skollagen). Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av gymnasieförordningen framgår att en elev i gymnasieskolan kan befrias från undervisning i en eller flera kurser eller gymnasiearbetet om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på annat sätt. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram. Vidare framgår av gymnasieförordningen att huvudmannen får besluta om att undervisningen på ett nationellt program får fördelas över längre tid än tre år, om eleven har läst ett reducerat program eller om det med hänsyn till elevens förutsättningar i övrigt finns särskilda skäl för det. Av Skolverkets Allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (SKOLFS 2014:40) framgår att rektorn bör pröva alla möjligheter för att en elev ska kunna fullfölja ett fullständigt program i gymnasieskolan på avsedd tid, innan skolan fattar ett eventuellt beslut om åtgärder som innebär förlängd skolgång eller reducerat program. Om en elev har följt ett reducerat program får skolan inte utfärda en gymnasieexamen, och det får konsekvenser för elevens möjligheter att studera vidare.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 21 december 2015 att de ansvariga på skolenheten inte gav elever i behov av särskilt stöd det särskilda stöd som de behövde. Detta eftersom skolans resurser ibland tilläts begränsa det särskilda stöd en elev erbjöds. På skolenheten fanns en tradition av att flytta ut de elever som behövde individanpassning utifrån specifika inlärningssvårigheter ur klassrummet, istället för att ge eleverna stöd inom den elevgrupp som eleven tillhörde: det vanligaste stödet var att elever fick enskild

undervisning av specialpedagogen eller att elever fick sin undervisning på sin APL-plats. Enligt lärarna var det också vanligare att elevernas program reducerades än att resurser tillfördes. Av de exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen tog del av framgick inte heller alltid elevens behov eller i vilka kurser som eleven riskerade att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolinspektionen förelade i beslutet Göteborgs kommun att senast den 27 april 2016 komma in med en redovisning över de åtgärder som kommunen vidtagit för att avhjälpa bristen.

Huvudmannen anger i sitt svar till Skolinspektionen att samtliga skrivna åtgärdsprogram från och med mars år 2016 bland annat ska innehålla en beskrivning av elevens behov och vilka kurser som eleven riskerar att inte nå kunskapskraven i och åtgärderna ska innehålla en konkretisering av hur undervisningen ska anpassas efter elevernas behov.

Av intervjuer med elever, lärare, den tillförordnade rektorn, gymnasieskolenhetschefen och områdeschefen vid uppföljningsbesöken framgår att det inte har skett någon förändring vad gäller vilket särskilt stöd eleverna får. Det vanligaste är fortfarande att stödet ges utanför den elevgrupp som eleven tillhör. Det innebär att elever i behov av särskilt stöd får enskild undervisning hos specialpedagogen eller studiehjälp av lärare i olika ämnen som är schemalagda vid Kunskapsportalen i skolans bibliotek. Den tillförordnade rektorn uppger också att skolan ofta använder åtgärden reducerat program. Enligt lärarna finns det fortfarande elever som inte får särskilt stöd i den utsträckning som de behöver. Lärarna uppger att eleverna på skolenheten har stora behov av extra anpassningar och särskilt stöd och att det behövs mer resurser för att kunna möta detta behov. Enligt lärarna brister också fortfarande kommunikationen från elevhälsan till lärarna angående de åtgärdsprogram som har utarbetats för eleverna.

Skolinspektionen har tagit del av de åtgärdsprogram och tillhörande utredningar som utarbetats på skolenheten under våren år 2016. Det är 16 elever som har utretts, för 14 av dem har det beslutats att åtgärdsprogram ska utarbetas och för två av dem har det beslutats att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Beslut om att utarbeta/inte utarbeta åtgärdsprogrammen har i fem av fallen fattats under januari och februari år 2016, resterande har beslutats under mars till juni år 2016. De vanligaste åtgärderna i åtgärdsprogrammen är enskild undervisning hos specialpedagogen/Kunskapsportalen, reducerat program och förlängd undervisning. Av åtgärderna framgår fortfarande inte hur undervisningen konkret ska anpassas efter elevernas behov. Inte heller framgår det alltid vilka kurser eleverna riskerar att inte nå kunskapskraven i.

För de två elever för vilka det beslutats att åtgärdsprogram inte ska utarbetas för riskerar den ena eleven att inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås i sex kurser (beslut i maj år 2016), den andra eleven riskerar att inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås i sju kurser (beslut i juni år 2016). Båda eleverna går i årskurs 1. Ansvariga på skolenheten bedömer att eleverna har behov av extra anpassningar. Hur eleverna ska ges möjlighet att nå kunskapskraven som minst ska uppnås i de kurser som avslutas i årskurs 1 framgår inte.

Den tillförordnade rektorn säger att hon inte kan svara på varför de vanligaste åtgärderna som sätts in för de elever som har behov av särskilt stöd fortfarande är utanför ordinarie undervisning eftersom det inte är hon som har fattat besluten om åtgärdsprogrammen. Hon kan inte heller svara på varför det fattats beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för två elever i årskurs 1 som riskerar att inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås i sex respektive sju kurser. Enligt den tillförordnade rektorn har de nya rutinerna kring åtgärdsprogrammen, som infördes efter Skolinspektionens beslut, inte implementerats fullt ut.

Gymnasieskolenhetschefen och områdeschefen uppger att det ska ske mer handledning och stöd i klasserna, men att de inte har kommit dit än. Enligt dem har skolenheten mycket kvar att utveckla inom detta område. De uppger också att det på skolenheter med stora stödbehov ställer högre krav på resursfördelning och att de avser att se över hur resursfördelningen ska utgå från elevers behov. Enligt elevhälsan har arbetet med särskilt stöd försvårats av att rektorn under våren år 2016 tidvis varit frånvarande och inte kunnat delta på alla möten med elevhälsan.

Motivering till val av verktyg

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Som konstaterats ovan uppfyller Göteborgs kommun inte de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten. Kommunen föreläggs därför att avhjälpa bristerna genom att vidta de åtgärder som beskrivits ovan.

Skolinspektionen har vid uppföljningen kunnat konstatera att det fortfarande finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Att det finns många elever vid skolenheten med behov av särskilt stöd framgår av Skolinspektionens beslut den 21 december 2015. Det är högst sannolikt att dessa brister, som drabbar de elever vid skolan med störst stödbehov, haft en negativ inverkan på elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Någon förändring angående vilket stöd eleverna får har inte skett, det vanligaste är fortfarande att stödet ges utanför den elevgrupp som eleven tillhör. Det är också vanligt att det särskilda stödet innebär en reducering av kurser för eleverna och/eller förlängd undervisning. Hur undervisningen konkret ska anpassas efter elevernas behov framgår inte av åtgärdsprogrammen. Det finns också exempel på elever som inte får särskilt stöd, detta trots att ansvariga på skolenheten så sent som i maj och juni år 2016 har bedömt att eleverna riskerar att inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås i mellan sex till sju kurser.

Om bristerna nu tillåts fortgå inom detta centrala område är det troligt att bristerna även framöver kan komma att få allvarliga konsekvenser för eleverna. De elever som drabbas av bristerna är framförallt sådana som får betraktas som särskilt utsatta. Det är därför angeläget att bristerna inom detta centrala område snarast rättas till.

Med hänsyn till bristernas allvar, de konsekvenser bristerna redan fått och framöver riskerar att få för eleverna samt den tid under vilken bristerna fortgått, bedömer Skolinspektionen att föreläggandet ska förenas med vite.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studietrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte vidtagit tillräckligt kraftfulla åtgärder för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Situationen på skolenheten har förbättrats, men det finns fortfarande elever som är otrygga på vissa områden i skolan och det råder inte studiero i alla klasser. Detta innebär att skollagens krav på att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero fortfarande inte uppfylls. Eleverna fick i februari svara på en trivselenkät, men sammanställning av resultat, analys och beslut om åtgärder genomfördes inte förrän i juni. Eleverna har också fått svara på vilka områden de känner sig otrygga på i skolan och varför de känner sig otrygga där. Bortsett från att det införts ett inpasseringssystem för att hindra obehöriga att vistas i skolan har det inte beslutats om några andra åtgärder utifrån denna kartläggning.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 21 december 2015 att det fanns elever som inte var trygga på skolenheten. Skolmiljön präglades av allvarliga händelser som bränder, smällare, slagsmål, stölder, kränkande tilltalsord och hot. Många elever var rädda för att gå till skolan och undvek vissa områden som upplevdes som hotfulla. Situationen hade pågått under flera år och dessutom förvärrats under de senaste åren. Vidare framgick att det i vissa situationer fanns brist på studiero. Det kunde vara pratigt på lektionerna och det hände att lektionerna stördes av elever som öppnade klassrumsdörrar och gapade något under pågående lektioner. Lärarna erbjöds inte heller stöd och ledning av till exempel elevhälsan i arbetet för att skapa studiero. Skolinspektionen förelade i beslutet Göteborgs kommun att senast den 27 april 2016 komma in med en redovisning över de åtgärder som kommunen vidtagit för att avhjälpa bristen.

Huvudmannen anger i sitt svar till Skolinspektionen att sedan i slutet av februari år 2016 har ett inpasseringssystem införts på Burgårdens Utbildningscentrum. Det innebär att personal och elever har en personlig

inpasseringskod genom så kallade "taggar". Åtgärden syftar till att hindra obehöriga personer att vistas i skolan. Ordningsreglerna är reviderade, det ges exempel på ett värdegrundsarbete där värdegrundsfrågor inkluderas som en naturlig del av utbildningen och gruppstärkande aktiviteter för eleverna har genomförts. En checklista för disciplinära åtgärder har tagits fram. Eleverna har varit delaktiga i åtgärderna genom diskussioner på klasstid/studiehandledartid, i programråd och genom representation i skolans trygghetsråd. Eleverna har fått besvara en omarbetad trivselenkät. All personal har deltagit på två studiedagar med fokus på likabehandlingsfrågor.

Av intervju med elever framgår att situationen angående trygghet och studiero har förbättrats på skolan, men att den fortfarande inte är helt bra. Det eleverna lyfter fram som positivt är att "taggarna" har gjort att inga obehöriga nu vistas i skolan och att fler vuxna syns i korridorerna. Eleverna ger dock exempel på att det fortfarande finns ställen på skolan som de upplever som otrygga. De vågar inte gå till vissa områden, framförallt gäller det ingången vid biblioteket, området utanför uppehållsrummet och vid hissen i B-huset. Elever säger att de inte vågar gå dit ensamma eftersom där finns grupper av elever som det känns jobbigt för dem att gå förbi, de får blickar, kommentarer om hur de ser ut eller blir kallade för hora. När skolvärdarna är där är det lugnt, men så fort det saknas vuxennärvaro så börjar det igen, säger eleverna. Angående studieron uppger eleverna att den ser olika ut beroende på klass, dag och lärare. I någon klass ger eleverna exempel på att studieron har förbättrats. Eleverna tycker inte att de har pratat så mycket om ordningsreglerna, någon elev menar att det är samma regler som tidigare och andra elever känner inte igen dem alls.

Lärare uppger i intervju att det blivit lugnare på skolan. Enligt dem har införandet av "taggar", i kombination med synligare elevvärdar samt tydligare ingripanden mot enskilda elever och grupper av elever som betett sig illa på lektioner och i korridorer, gett resultat. Några lärare tycker dock att det inte är helt tryggt än, men att de kommit långt på den tiden de haft på sig sedan Skolinspektionens beslut. Lärarna berättar att ordningsreglerna används och att det är studiero i många klasser, dock inte i alla. Lärarna känner till att eleverna på skolenheten har fått svara på en trivselenkät i februari år 2016. De känner dock inte till resultatet från enkäten.

Även elevhälsan uppger i intervju att det har blivit lugnare och tryggare på skolan. Den största skillnaden tycker elevhälsan är införandet av "taggar" som gör det lättare att kontrollera vilka som har rätt att vara på skolan. Enligt elevhälsan känner de till att elever fortfarande upplever vissa områden som otrygga på skolan och de säger att de utreder när detta kommer till deras kännedom. Som exempel på åtgärd nämner de att en elev fått en skriftlig varning. I arbetet med studiero har elevhälsan framförallt arbetat med att

försöka hitta lokaler för att kunna dela klasser. I höst avser de arbeta mer med att stödja lärarna i deras arbete med att skapa studiero i klasserna. Elevhälsan uppger att de inte har hunnit gå igenom trivselenkäten än som eleverna besvarade i februari.

Av intervju med den tillförordnade rektorn framgår att hon instämmer i elevernas beskrivning av vilka områden på skolan som fortfarande upplevs som otrygga. Enligt henne har det dock blivit bättre i och med att en vägg rivits vid en av entréerna. Den tillförordnade rektorn uppger vidare att det genom trygghetsrådet har skickats ut en karta över skolan där elever klassvis fått svara på var och varför de upplever områden som otrygga. Kartläggningen delgavs sedan de olika enheternas rektorer på Burgårdens Utbildningscentrum för att de skulle besluta om åtgärder. Enligt den tillförordnade rektorn togs dock varken beslut eller genomfördes några åtgärder för Burgårdens Utbildningscentrum 5. Den tillförordnade rektorn kan inte svara på varför trivselenkäten som genomfördes med eleverna i februari inte arbetades med under våren, resultatet analyserades först i samband med utvärderingsdagarna i juni med personalen. Enligt henne genomfördes både trivselenkäten och kartläggningen av otrygga platser innan "taggarna" infördes.

Gymnasieskolenhetschefen och områdeschefen uppger i intervju att det skett förbättringar vad gäller trygghet och studiero. Skalskyddet och en ökad dialog med elever och lärargrupper har enligt dem gett effekt, även om det finns kvar att göra och att allt inte är helt åtgärdat. De säger att det är känt bland personalen vilka områden som är otrygga, men det saknas hur de ska arbeta med att åtgärda det nu. De ger istället exempel på en rad åtgärder som ska genomföras i höst. Gymnasieskolenhetschefen och områdeschefen känner inte till resultatet av den trivselenkät som eleverna besvarade i februari.

Motivering till val av verktyg

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en skolhuvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Som konstaterats ovan uppfyller Göteborgs kommun inte de krav som följer av de författningar som gäller för verksamheten. Kommunen föreläggs därför att avhjälpa bristerna genom att vidta de åtgärder som beskrivits ovan.

Skolinspektionen har vid uppföljningen kunnat konstatera att det kvarstår brister i tryggheten och studieron vid skolan.

Uppföljningen visar att flera elever fortfarande känner sig otrygga på vissa platser i skolan. Dessa platser vågar eleverna inte passera ensamma eftersom det vistas grupper av elever där som utsätter dem för blickar eller kränkande tilltalsord. Uppföljningen har också visat på brister i studieron.

Med hänsyn till bristernas allvar, de konsekvenser bristerna redan fått och framöver riskerar att få för eleverna samt den tid under vilken bristerna fortgått, bedömer Skolinspektionen att föreläggandet ska förenas med vite.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 30 november 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa kvarstående brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska se till att elevhälsan på Burgårdens Utbildningscentrum 5 används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Uppföljningsbesöken vid Burgårdens Utbildningscentrum 5 visar att det fortfarande finns brister i elevhälsans arbete eftersom de inte främst arbetar hälsofrämjande och förebyggande för att stödja elevernas utveckling mot målen. Visserligen har ett antal åtgärder planerats, men i nuläget befinner sig elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete till största delen på planeringsstadiet och ingen förändring i elevhälsans arbetssätt har skett under våren år 2016. Detta innebär att skollagens krav fortfarande inte uppfylls. Enligt skollagen ska elevhälsan vara främst förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 21 december 2015 att elevhälsan inte användes främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan arbetade främst med akuta elevärenden utifrån redan uppkomna situationer. Skolinspektionen förelade i beslutet Göteborgs kommun att senast den 27 april 2016 komma in med en redovisning över de åtgärder som kommunen vidtagit för att avhjälpa bristen.

Huvudmannen för Burgårdens Utbildningscentrum 5 har inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder, vilka resultat åtgärderna gett, vilka brister som ej är fullt ut avhjälpna samt hur uppföljning av åtgärderna ska ske. Det anges att resultatet av elevhälsans nya arbetssätt inte syns ännu men att elevhälsan tillsammans med personal, rektorn och lärare upplever innehållet i de överenskomna aktiviteterna som positivt.

Av intervju med lärare vid uppföljningsbesöken framkommer att de inte kan se någon förändring i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete under våren, men att många planer har skapats som nu ska implementeras. Elevhälsan säger att de tycker att de redan nu arbetar främst hälsofrämjande och förebyggande, men att de kan bli bättre på det och att en plan för elevhälsans arbete ska tas fram inför hösten år 2016. De uppger att kuratorn inte räcker till för ett förebyggande arbete i klassrummet och att det är mer på förekommen anledning som elevhälsan kommer in i grupperna. Den tillförordnade rektorn uppger i intervju att elevhälsans arbete inte främst är förebyggande, men att det finns en plan för hur detta ska ske inför hösten år 2016.

I intervju med gymnasieskolenhetschefen säger hon att elevhälsoplanen är nästa steg i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete och att hon bokat två dagar i juni 2016 för att arbeta med den tillsammans med elevhälsan och rektorerna. Hon uppger att elevhälsan upplever att de arbetar hälsofrämjande och förebyggande, men att hon måste kontrollera detta mot styrdokumentet.

Motivering till val av verktyg

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller ännu inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Avhjälpta brister i verksamheten

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Göteborgs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Motivering

Skolinspektionen bedömer att Göteborgs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att bristerna inom *Extra anpassningar och särskilt stöd* kan anses avhjälpna. Nedan ges exempel på åtgärder som kommunen har vidtagit för att komma tillrätta med bristerna.

Skyndsamt stöd i form av extra anpassningar

Kompetensutveckling av all personal inom extra anpassningar och särskilt stöd har genomförts. En ny rutin har implementerats för att skyndsamt kunna ge extra anpassningar till elever som har behov av det. Rutinen innehåller en arbetsgång där det är tydligt vem som är ansvarig i varje steg. En blankett som tydliggör vilka exempel på extra anpassningar som kan göras har tagits fram. Denna blankett används för varje elev som får extra anpassningar vilket även gör att de extra anpassningarna dokumenteras och kan följas upp. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att de nu vet skillnaden mellan extra anpassningar och särskilt stöd, att rutinen har börjat användas som stöd i detta arbete, att blanketten med exempel på extra anpassningar har gjort arbetet tydligare och att det sker ett kollegialt lärande kring arbetet med extra anpassningar.

Skyndsamt utredning av elevers behov av särskilt stöd

Kompetensutveckling av all personal inom extra anpassningar och särskilt stöd har genomförts. En ny rutin har implementerats för att skyndsamt upptäcka och utreda elevers behov av särskilt stöd. Rutinen innehåller en arbetsgång där det är tydligt vem som är ansvarig i varje steg och hela arbetsgången dokumenteras. Av intervju med gymnasieskolenhetschefen och områdeschefen framgår att skolenheten har haft fokus på innebörden av skyndsamt utreda. Elevhälsan uppger att specialpedagogen träffar lärarna oftare nu för att kunna fånga upp elever innan de får ett F i betyg. Huvudmannen anger i sitt svar till

Skolinspektionen att det under våren år 2016 har genomförts utredningar för alla elever på skolenheten som har haft behov av det. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att under våren år 2016 har skolenheten haft en förstärkning med en specialpedagog på tio procents tjänstgöring för att framförallt komma ikapp med de utredningar som skulle göras. Enligt intervju med elevhälsan har samtliga elever som stod i kö för utredning under hösten år 2015 nu utretts. Det pågår rekrytering av en förstärkning med ytterligare en specialpedagog till skolenheten inför höstterminen år 2016.

Uppföljning och utvärdering av åtgärder beslutade i åtgärdsprogram

Skolinspektionen har tagit del av de 14 åtgärdsprogram som utarbetats på skolenheten under våren år 2016. Samtliga åtgärdsprogram innehåller nu datum för när uppföljning och utvärdering av åtgärderna ska ske. Tidsspannet inom vilket utvärdering av effekten av insatta åtgärder har kortats ned jämfört med vid tiden för tillsynen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Göteborgs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Motivering

Skolinspektionen bedömer att Göteborgs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att bristerna inom *Trygghet och studiero samt åtgärder mot kränkande behandling* kan anses avhjälpna. Nedan ges exempel på åtgärder som Göteborgs kommun har vidtagit för att komma tillrätta med bristerna.

Sedan i slutet av februari år 2016 har ett inpasseringssystem införts på Burgårdens Utbildningscentrum. Det innebär att personal och elever har en personlig inpasseringskod genom så kallade "taggar". Åtgärden syftar till att hindra obehöriga personer att vistas i skolan. Andra åtgärder som huvudmannen vidtagit är följande: en ny likabehandlingsplan har arbetats fram som stöd i arbetet att motverka kränkande behandling av elever. I planen finns exempel på både främjande och förebyggande aktiviteter samt nya rutiner angående anmälan av kränkande behandling. Ordningsreglerna är reviderade, det ges exempel på ett värdegrundsarbete där värdegrundsfrågor inkluderas som en naturlig del av utbildningen och gruppstärkande aktiviteter för eleverna har genomförts. Eleverna har varit delaktiga i åtgärderna genom diskussioner på klasstid/studiehandledartid, i programråd och genom representation i skolans trygghetsråd. Eleverna har fått besvara en omarbetad trivselenkät. All personal har deltagit på två studiedagar med fokus på likabehandlingsfrågor.

Av intervju med elever framgår att likabehandlingsplanen har gått igenom i alla klasser i början av vårterminen, vilket inte gjordes under höstterminen. Enligt eleverna är alla nu medvetna om likabehandlingsplanen. De säger att de har arbetat med hur man ska vara en bra kompis och hur man ska behandla varandra på skolan.

Lärare uppger i intervju att de har arbetat mer tydligt och återkommande med likabehandlingsplanens innehåll. Likabehandlingsplanen har också brutits ned så att den blivit mer konkret för eleverna där fokus har handlat om bemötande. Enligt lärarna har rektorn följt upp att de har gått igenom likabehandlingsplanen med eleverna. Vidare framkommer av intervjun med lärarna att det ska tas fram ett årshjul för när de olika aktiviteterna kopplade till likabehandlingsplanen ska ske över årskurserna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Göteborgs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Normer och värden)

Motivering

Skolinspektionen bedömer att Göteborgs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att bristerna inom *Förutsättningar för lärande och trygghet* kan anses avhjälpta. Nedan ges exempel på åtgärder som Göteborgs kommun har vidtagit för att komma tillrätta med bristerna.

Skolenhetens lärare har under vårterminen år 2016 startat ett arbete för att inkludera värdegrundsarbetet som en naturlig del i utbildningens kurser. Exempelvis har lärare i naturkunskap genomgått en utbildning i hur värdegrunden inkluderas i undervisningen inom kursen Naturkunskap 1a1. Under den så kallade yrkesveckan i mars år 2016 ingick ett avsnitt om värdegrunden kopplat till barn- och fritidsprogrammets yrkesutgångar, där företrädare för branschen delgav sina erfarenheter utifrån sina perspektiv. Eleverna har deltagit på en teaterföreställning i april år 2016 med tillhörande diskussioner om värdegrunden som letts av skolenhetens lärare. Flera av klasserna har genomfört gruppstärkande aktiviteter och på skolans lärplattform finns förslag på olika värderingsövningar som hjälp till lärarna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnena, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Göteborgs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Motivering

Skolinspektionen bedömer att Göteborgs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att bristerna inom *Styrning och utveckling av verksamheten* kan anses avhjälpta. Nedan ges exempel på åtgärder som Göteborg kommun har vidtagit för att komma tillrätta med bristerna.

Rektorn har tagit fram en arbetsmodell för det systematiska kvalitetsarbetet. Vid läsårsskiftet 2015/16 kommer en sammanställning av elevernas betyg och resultat på nationella prov att tas fram och kunskapsresultaten analyseras i samband med starten på höstterminen 2016. Då genomförs även en analys av elevernas upplevelse av trygghet och studiero. Underlag för analysen kommer att vara trivselenkäten och elevers digitala kursutvärderingar. Det ska även göras en analys av elevers närvaro/frånvaro. Analysen av resultaten kommer ligga till grund för beslut om planerade satsningar och insatser. Aktiviteter kommer kopplas till planen som kontinuerligt kommer utvärderas under läsåret.

Skolinspektionen har tagit del av anteckningar från skolenhetens utvärderingsdagar i juni år 2016 där gymnasieskolenhetschefen, den tillförordnade rektorn, elevhälsa och lärare deltog. Av dokumentet "Utvärderings- och planeringsdagar 9-10 juni 2016, Burgårdens Utbildningscentrum 5" bekräftas att det systematiska kvalitetsarbetet enligt arbetsmodellen är påbörjat. Skolenheten har identifierat och dokumenterat en rad utvecklingsområden inom både undervisning och organisation. Som exempel kan nämnas att skolenheten avser arbeta med elevernas engagemang och motivation, mer ämnesövergripande arbetssätt utifrån examensmålen,

Beslut

2016-08-15

21 (23)

Dnr 43-2015:4646

tydligare samarbete mellan lärare och specialpedagog samt regelbundna träffar mellan arbetslaget och elevhälsan. Övriga utvecklingsområden handlar om extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, elevhälsoplan och närvaro.

Av intervju med den tillförordnade rektorn framgår att resultatet av den trivselenkät som genomfördes i februari år 2016 analyserades under utvärderings- och planeringsdagarna. Hon uppger att enkäten visade att skolenheten fick låga resultat inom området bemötande. Enligt den tillförordnade rektorn beror detta på skolenheten inte har arbetat aktivt med bemötande och att personalen har tolererat ganska mycket avseende elevernas språkbruk. Hon säger att skolenheten avser att arbeta med att förbättra bemötandet under kommande läsår.

Beslut

2016-08-15
22 (23)
Dnr 43-2015:4646

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Avdelningschef

Ulrika Foss Rudbeck
Utredare/Föredragande

Hur man överklagar, se bilaga 1

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.